

A darázs

Utazik a villamoson a darázs. Azon a járaton, amely Budáról Budára megy, Pesten át. Szép napos koraősz van, barnult vállak és bokák; még a zsúfoltságban is van valami frissesség és zamat, akár a gyümölcsökben, amelyek ilyenkor szoktak forgalomba kerülni.

A darázs nem kér ülőhelyet, nem szorít magának állóhelyet, ő a lebegőhellyel is beéri. Az ablaküveg mentén lebeg föl-alá, egyelőre még majdnem észrevétlenül. Odakint fényes üzletek, járókelők, autónak mondott füstölgő beskatulyázások, mállott vagy kimosdatott házak, hirdetések, nyakak sűrűségén fejek sokasága: mindez a darázs karcsú dereka mögött. Az utazóközönység és a világ között rejtett fullánk lappang.

A darázs az imént még ott röpködött a fogantyúk fölött; csak az imént, amikor kanyarodott a villamos, akkor sodródott az ablakhoz. Neki még van sejtelve róla, hogy az utazásnak illik megadni a módját, és egyáltalán, hogy az utazás nem azonos a közlekedéssel. A Széna tér óta nézem a darazsat, amint lassan hátrább úszik, ha gyorsít a villamos, és előrelődül, amikor fékez.

De most jönnek a napilapok. Negyedréte hajtvá csattannak az üvegen. Mintha a hátrafelé szaladó külvilágot akarnák megfenyíteni, s ebben állná útjukat az átlátszó síkidom. Egy újság, amelyet nem ismerek; egy másik újság, amelyet ismerek és nem szeretek; egy harmadik újság, amelyet nem ismerek és nem szeretek: teljes egyetértésben zuhognak az eltévedt rovar folyamatosan változó tartózkodási helyére, anélkül, hogy magát az élő erőt eltalálnák.

Utak és lehetőségek ezernyi szétágazása. Vajon hol fog leszállni a bestioláris útitárs? (A leszállást a szó legeredetibb értelmében is vehetjük.) Azt a lehetőséget, hogy leszálljon a Margitszigetre pajkoskodni, már elmulasztotta, már a Nyugatinál járunk. Ha most kiszállna és egy másik ablakrésen beszállna, elutazhatna Miskolcra vagy Nyíregyházára; vagy a szomszédban, Közép-Kelet-Európa leggyönyörűbb hamburger-istállójában juthatna egy kis ételmaradékhoz. Moziba is mehetne, valamelyik megváltozott nevű körüti intézménybe; és amikor a vásznon leszúrják a hőst, ő – a nagyobb empátia előmozdítása végett – leszúrhatná az egyik nézőt. Mondjuk a főnézőt. Főhős és főnéző egyszerre csikorgatná fogaikat.

Én az Oktogonnál le fogok szállni; de ha ott nem, akkor a Király utcánál egészen (olcsó poén volna azon töprengeni, hogy ki hízlalta kövérebbre az irodalom potrohát: a Majakovszkij vagy a Király?) biztosan; ezért előre megmondom, hogy nem fogom tudni, mi lesz a darázzsal – különben is, azóta már biztosan lett vele valami. Talán kiszúrt egy szép hölgyet, mármint magának. Talán kifújja őt egy bolond szél ebből a síneken gördülő bolond likból. Talán követi példám az Oktogonnál vagy a Király utcánál, de legkésőbb a Wesselényi utcánál, és amíg én leszálok, addig ő röptében elhagyja a szerelvényt. Vagy ellenkezőleg: amikor majd mindenkinek el kell hagynia a járművet, valahol a végtelen távolban, a Nagyrealista körtéren is túl, közel a Vak Macska belső ügyéhez, ő lesz az egyetlen, aki nem engedelmeskedik a hallgatóságos felszólításnak.

Végül az is lehet, hogy elunja mégoly kurta életét a must- és gyümölcsillatú múlandóságban, és agyonütteti magát egy félkolumnás politikai őrjögéssel.

Igazán nem tudom, hogy mi lesz a darázzsal, és mi lesz ezzel az ősszel, meg a Budáról Budára kanyarodó sínekkel, meg a város fölött elúszó menyét- és teveformájú felhőkkel; és nem tudom, hogy mi lesz azzal a vérlázító kijelentéssel, amely szerint a meghatározatlanság a valóságos létezés tagadása – de azt tudom, hogy amint az aszfaltra teszem a lábamat, rögtön és visszavonhatatlanul múlt idővé válik a hosszúkás drágakőre vagy remek ötvösmunkára emlékeztető fekete-sárga, karcsú féreg, potrohában azzal az önmagához méretezett, egyetlen cseppnyi méreggel. S nem fogok tudni megszabadulni attól az érzéstől, hogy elmulasztottam valami nagyon fontosat.